

ŠANCE PRO LEVÁKY (SD 3, 12-26)

Kázání M.Jonczyho z 5.6.2010

I. Úvod

Musím se vám přiznat, že dnešní text je pro mě velmi osobní. Hlavní postava dnešního zamyšlení Ehúd má stejnou vlastnost jako já, „nevládne pravou rukou“ - je levák. Pocházím z generace, kterou minula doba přeučování z leváků na praváky. Vzpomínám si, že když jsem chodil na základní školu, tak jen v mé třídě byli společně semnou další dva leváci. Střední generace si ale ještě určitě bude pamatovat na dobu, kdy se zcela běžně z leváků dělali praváci. Společnost si přece jen více cenila těch, kteří psali nebo jedli pravou rukou. Díky změnám ve společnosti, již dnes vládne spíše trend přirozeného vývoje a děti nemusí být drezírovány, jestli mají tužku držet v pravé nebo levé ruce. Společenský hendikep leváků postupně vymizel. Mám za to, že dnes se již praváctví nebo leváctví neřeší vůbec.

II. Historické pravidlo pravé ruky

Ve starověku a později také ve středověku byla situace podobná. Zvláště u mužů se jednalo o značný nedostatek. Používání pravé ruky byl totiž základní předpoklad pro boj s mečem. Proč ale byla pravá ruka tak zásadní? Historické prameny poukazují zejména na dva hlavní důvody. Prvním důvodem byl určitý trend držení meče v pravé ruce a štítu v levé ruce. V opačném případě držení by se voják vůči svému protivníkovi dostával do značné nevýhody. Držení meče se navíc odráželo i v obranné strategii měst. Točité schodiště byla stavěna ve směru hodinových ručiček, což obránci umožňovalo přidržovat se levou rukou zúžené části schodiště a pravou pohodlně v rozšířené části bojovat. Vzhledem k tomu, že válečné konflikty byly pilířem starověké pospolitosti, byl muž bez schopnosti ovládat meč nepoužitelný. Jeho společenský statut byl značně narušen a on musel hledat uplatnění ve zcela jiných oborech, jejichž prestiž málokdy dosahovala vojenského významu.

III. Kontext příběhu

Vraťme se nyní zpět do našeho dnešního textu. Příběh zapsaný ve třetí kapitole knihy Soudců nás přenáší někde údobí mezi smrt Jozueho a dobou králů. Z pohledu židovských dějin jde o nepříliš vydařenou etapu Izraelského národa. Po Jozuově smrti přestal lid následovat Hospodina a začal uctívat pohanské bohy okolních národů. Důsledkem takového jednání bylo podmaňování Izraele okolními kmeny. Období útlaku trvalo vždy do té doby, než Izrael začal Boha prosit o milost. Hospodin pak ve svém milosrdenství povolal vůdce známé jako „soudce“, jejichž prostřednictvím zpět zachraňoval a obnovoval svůj lid. Po smrti soudce se však lid vždy vrátil zpět ke svému bezbožnému životu a opět byl vydán k podrobení jinému národu. To celé se v této éře 350 let opakovalo celkem sedmkrát a to až do doby prvního, izraelského krále.

Dnešní příběh o jednom takovém údobí nadvlády nad Izraelem vypráví. Dvanáctý a třináctý verš popisuje situaci, kdy lid díky své neposlušnosti vůči Hospodinu upadl do rukou Moabců v čele s králem Eglónem. Krutý král Eglón pomocí koalice s Ámonovci a bojovnými Amálekovci z pouště úspěšně obsadil strategické město Jericho a z poražených Izraelců si udělal otroky. Jeho nadvláda nad Izraelci trvala celých 18 let.

IV. Ehúd, muž vládnoucí levou rukou

„Až když úpěli Izraelci k Hospodinu, jim Hospodin povolal vysvoboditele Ehúda, syna Benjamínovce Gery může, který nevládl pravou rukou.“, tak čteme v 15. verši.

Text napovídá, že levák Ehúd byl z pokolení Benjamín, které bylo v té době nejslabším pokolením v Izraeli. V boji však kmen vynikal ovládním meče a střelbou z luku a praku. Benjamínovci tedy nebyli žádná „ořezávátka“ a ve válečných taženích se s nimi vždy počítalo, i když společensky významní příliš nebyli. Je více než pravděpodobné, že sám Ehúd pro své leváctví bojovníkem nebyl. Díky možnosti vést delegaci ke králi, se ale můžeme domnívat, že jeho postavení v Izraeli nebylo zcela bezvýznamné. Vždy jednou za čas museli podrobené národy vyslat ke králi delegaci, která předávala povinné obětní

dary. Podrobené kmeny tím dokazovaly svou fyzickou i duchovní porobu. Lze předpokládat, že i takový úkol vyžadoval schopného delegáta.

A právě tady se stalo něco zcela nečekaného. Levoruký, vojensky podceňovaný Ehúd přišel s naprosto nečekaným taktickým plánem. Vyrobit si dvousečný meč „gomér“ dlouhý asi 35 centimetrů a ten si mazaně uvázal pod šaty k pravému boku na stehno. Tato strategie měla hned několik výhod. I dnes chcete-li přistoupit před významného „potentáta“, musíte nejdříve projít důkladnou kontrolou, zda u sebe nemáte něco, čím byste jej mohli ohrozit. Procházíte detektorem kovu nebo jste zkontrolování ochrankou. Ve starověku, kdy byl každý panovník v permanentním ohrožení na životě, tomu nebylo jinak. Kdo chtěl před krále předstoupit, určitě bezpečnostní prohlídku musel absolvovat.

Z výše uvedených důvodů je velmi pravděpodobné, že stráž hledala zbraň na levé straně, kde se běžně nosívala. Ehúdu se tak šikovným trikem podařilo propašovat svůj meč až před samotného krále. Využil moment překvapení a svou zbraní krále usmrtil. Sám Eglon takovou reakci určitě nečekal. Strategie levé ruky Ehúdu umožnila další výhodu, a sice bez podezření zasunout ruku pod plášť, vytasit meč a obratně zabít.

V. Ehúd bourá konvence

Hospodin povolává a uschopňuje člověka, od kterého se díky soudobým konvencím příliš neočekává. Ehúd zcela určitě nebyl v očích svých současníků žádný stratég ani bojovník. Jeho plánu by těžko někdo uvěřil. Navíc k atentátům bývali cíleně vycvičováni speciální Assassini (vrazi) specializující se na boj z blízka.

Ehúd dokázal, že bojovníkem byl. Určitě budete souhlasit, že člověk, který dokáže vyrobit meč, s ním musí i umět náležitě zacházet. A právě tady se objevuje první naučení z našeho dnešního příběhu. Ehúd nevzdal své leváctví, naopak jej dokázal náležitě zdokonalit a použít. Nebál se jít proti proudu společenských konvencí a udělat něco jinak, po svém. Možná jej motivovala jeho skrytá touha dokázat, že i leváci mohou být obratnými bojovníky. Nejen, že se z něj díky odvážnému činu stal vůdce a soudce, ale také začal být brán vážně jako válečník. Hned v následujících textech čteme o jeho úspěšné bojové akci při brodu Jodránu, kde v čele svého vojska pobil deset tisíc moabských bojovníků.

VI. Boží mužové bourající konvence

Vzpomeňme na další úspěšné bojovníky povolované Hospodinem. Ne vždy sice vládnu mečem, ale vždy spolu s Hospodinem bourají zajeté konvence a standardy. Každý podle svých možností a schopností pracuje pro Boží věc. Vzpomeňme třeba na Noeho a jeho Archu, Mojžíše a jeho nestandardní postupy nebo na Pavla v Novém zákoně apod. Určitě bychom mohli jmenovat celou řadu dalších. Ti všichni byli tak trošku leváci. Úspěchem jejich vítězných tažení pro Boží věc byla především ochota dělat věci jinak, než se obecně očekávalo.

VII. Ježíš král všech leváků

Určitě mi dáte za pravdu, že v kontextu našeho dnešního příběhu byl i Ježíš takovým levákem. Navíc od samého počátku pro svůj původ podceňovaný stejně jako Ehúd: „Vždyť co dobrého může pocházet z Nazareta“, „Benjaminovci jsou sice možná dobří bojovníci, ale jinak to pokolení za moc nestojí“. Paralela pokračuje i v samotném stylu práce. Ehúd se nebál používat nepopulární levou ruku. Ježíš zase naproti populárnímu zákonictví hlásá učení lásky tolerance a porozumění. Jde proti proudu a způsobem své práce příliš neplní očekávání svých současníků. Většina těch, co jej následují a plní louky, aby slyšeli jeho kázání a viděli jeho zázraky, nakonec volají „ukřižuj“. Přesto se Ježíš stává vítězem. Vítězem největšího boje v dějinách lidstva. Svým leváctvím poráží ZLO a dává podnět ke vzniku největšího náboženského hnutí přetrvávajícího dodnes. Položili jste si někdy otázku, jak by se něco takového mohlo stát, kdyby Ježíš postupoval jen podle očekávaných konvencí tehdejší společnosti?

VIII. Šance pro leváky

A kde se v tomto příběhu ocitáme my? Nemusíme se dnes stávat následovníky Ehúda a vraždit naše protivníky. Stačí, když se zaměříme na princip našeho dnešního příběhu a pokusíme se následovat toho, jehož jménem jsme se zaštitili. Zkusme podle našeho vzoru začít dělat věci pestře a hlavně jinak.

Nedávno jsem v televizi zaslechl zajímavou anketu. Lidé na ulici byli reportérem dotazováni, co se jim vybaví pod pojmem církev. Odpovědi mě moc nepřekvapily. Jen málo z nich mělo pozitivní charakter. Některé převažující negativní odpovědi jsem si vypsál: „Nuda“, „modlení“, „kostely“, „vraždy v dějinách“, „inkvizice“, „vystrašení lidé očekávající konec světa“, „pořád někoho o něčem přesvědčují a něco mu cpou“, „Moje babička“ atd. Není to pro nás trošku zrcadlo? Není to pro nás šance začít na situaci reagovat trošku zleva?

Mám obrovskou radost z toho, že i náš sbor se rozhodl do jisté míry jít tak trošku proti proudu očekávání. Naplno jsme otevřeli dvěře našeho sboru do ulice a řekli lidem, že jsme zde pro ně. A ono to začíná pomalu fungovat.

Tento čtvrtek jsem prožíval velmi příjemný pocit. V jeden okamžik sloužil tento dům opravdu každým koutem. V kavárně popíjeli a pojídali lidé různé pochutiny, ve spodním sále pod kavárnou probíhal filmový klub s živou diskusí, v hlavním zaplněném sále znělo gospelové vystoupení a v učebnách Společenského centra probíhal biblický kurz. Jsem rád, že nám Londýnská po rekonstrukci ožila a začala naplňovat Ježíšovu hlavní strategii: Být zde pro druhé. Přál bych si, aby i akční příběh Ehúda nám byl povzbuzením a výzvou do další akce.

Děkuji tímto vám všem, kteří jste se v prvním půlroce fungování centra podle svých schopností a možností zapojili. Modlím se za to, aby Hospodin povolával a přiváděl další schopné leváky, kteří využijí svojí šanci, aby svými dovednostmi vysvobozovali pro Hospodina stejně jako Ehúd nebo Ježíš.

AMEN